

Vendéglő a Kastélykertben

Valószínű, nem ismerik az algöyök azt az összeget, általánydíjat, amelyért 3 évi üzemeltetésre elkelt a — pontos nevén — Szeged és Vidéke Afész, Szeged-Algyő, Kastélykert 41. szám alatti 30. számú vendéglője. Ami azt illeti nem két fillérért, hanem 2 millió 827 ezer forintért nyerték el a versenytárgyaláson, immár 4 éve (1982. november 3-án). Ifj. Maristyan János és felesége (Szeged-Algyő, Kórsó u. 26.) nagyon bizhattak a település lakóinak szórakozó kedvében, de mintha az afész is fülön túl feszített tempót, forgalmat diktált volna a vendéglőre. Így utólag már könnyű magyarázatot találni — fontos bizonyítékokat viszont a bíróság is hiába keresett. Mert a vendéglő, a Kastélykertben pert is hozott a feleknek, mivel egyikük profitált, másikuk bukott az üzletben.

A versenytárgyaláson egyedül a Maristyan házaspár jelentkezett, így a vendéglő alapáron, licitálás nélkül kapták meg. A férjet korábban, 1975-ben 4 év 8 hónapi szabadságvesztésre ítélték — különösen nagy kárt okozó csalás, sikkasztás miatt — büntetéséből 1977-ben feltétlenül kedvezményel szabadult és azt 1979-re kitöltötte. Ez a tény természetesen nem gátohatná vállalkozását, sőt, hátrányosan sem befolyásolhatta. Vendéglátóipari képzését nem szerzett, úgy lehet nem is volt szüksége papírra: szülei ugyanis több mint 20

évig kocsmárosok voltak, így a családi környezet épp elég tapasztalatot adott számára. Az afésszel kötött szerződést, id. Maristyan János irta alá helyettes. Megállapodásuk szerint a papa csak nevét adta az üzlethez, míg a másik aláíró ifj. Maristyané valójában a bevételeket kezelte, üzletvezető-helyettesi funkciót látott el, ellenőrizte és csaposként is dolgozott. A férjet papíron kezi legényként foglalkoztatták az üzletben, valójában üzletvezetőként tevékenykedett. Igazából 1982. decemberétől 1983. novemberéig üzemelt a kastélykertrti vendéglő a Maristyan család kezében.

Mint az a tárgyaláson is elhangzott a vádlottak — férj és feleség — kezdetlől fogva tapasztalhatták, hogy a várt forgalmat nem tudják produkálni, ily módon eleve veszteséggel számolhattak. Három hónap elteltével ifj. Maristyan önelszámolást készített, ekkor feny derült a 300 ezres hiánya. Az afész 1983. júniusában szólította fel először írásban a házaspárt tartozása kifizetésére, — mert az áruváltások kiegyenlítésével is mindig késtek — mindhiába. November elejére már több mint egymillió hiányzott a szövetkezet kasszájából, így az tovább várt a pénzére és az üzemeltetési szerződést felbontotta 1983. november 15-én.

Ezzel elkezdődött a pereskedés. A Csongrád megyei bíróság a következő év áprilisában a papát és ifj. Maristyan Jánosét több mint másfél millió forint megfizetésére kötelezte. Ezt az ítéletet a Legfelsőbb Bíróság egy év múltán helybenhagyta.

Kiállítási napló

Forradalmasítani a múltat

Egy könyv, egy mappa és egy tárlat — szinte egy időben reprezentálja Papp György grafikusművész következetesen épített, népművészeti ihletésű életműlyszakaszát. A könyv — melynek tizenkét illusztrációját és zárójzeit készítette — a Békéscsabai Teyan Andor Nyomdaipari Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola tanulóinak kezemunkája. Beck Zoltán: A szárnyas királyfi címmel adta közre Bekés megyei népmesék, mondák és anekdoták gyűjteményét. Nem véletlen Papp György illusztrátori közreműködése. Békéből származik, többször megfordult a csabai alkalmazott grafikai művésztelepen, s érdeklődésének középpontja a hazai folklór-kincs. A tizenhét grafikai lapot tartalmazó mappa a szegedi városi tanács művelődési osztályának gondozásában a mostani könyvhétre jelenj meg. Hatodik a sorban, 1980 óta minden évben megjelenik egy ilyen kiadvány. A lapok eredetije a Somogyi Könyvtár előcsarnokában látható, az érdeklődők így szembesíthetnek méreteket, színeket, részleteket. Szerencés dolog az is, hogy az Ifjúsági Háza mini galériájában kamara-kiállítás látható Papp György legfrissebb alkotásaiból.

A mappa címlapján egy népdal ihlette metszet. Az ember először dudolni kezd: „Ideje bujdosásimnak, Eljött már utazásimnak, Sok okai vadnak annak Az én elbujdosásaimnak...” Aztán elgondolkodik a sorok mögött meghúzódó sorsokon: „Fejem felett az nagy felhő, De nem abból hull az eső. A két szemem sűrű felhő, Mind onnét csurog az eső...” Majd egyszer csak föltárlul, kinyílik, megvilágosodik egy múltból fel-

törő kollektív bánat és egy mai művész kétkedéseibe olott vallomása: „Idehaza a legénynek Nincsen becsüje szegénynek, Mert itthon inkább kedveznek Az idegen jövevénynek...” S ez a kontaktus, ez a hegesezési pont múlt és jelen között már túl van motívumokon, jelképeken — ez már szellemi kontinuitás, emberek egymásra találása, korok stafétaváltása. A múlt századi gergyőújfalu legénysors korunk művészi ars poetikájává transzponálódik Papp György linómetszeten.

Ahogy egyetlen mű felfedi rétegeit, úgy követhető nyom az idén 50 éves Papp György negyedszázados pályáján az egymásra rakódó rétegek, a tematikai-technikai gazdagodás, a népművészethez kötődő kapcsolat tisztulása. Mert — bármunkásságának első éveiben festéssel foglalkozott, s az utóbbi esztendőben zománcképeket is készít — a terebélyesedő életmű gerincét mégis a grafikák, még pontosabban a népművészet-ihlette linómetszetek jelentik. Programját tudatosan megfogalmazta már pályájának kezdetén. A népművészethez való vonzódáson túl szükségét érzte a népművészet inspiráló hatásait, tartalmi újrafogalmazását. A motívumokon túl a népdalokban, balladákban, s a szellemi néprajz más produktumaiban rejlő örök, egyetemes emberi érzések, s ugyanakkor a sajátosan nemzeti karakter korszerű népi megfogalmazására törekszik. Olyan internacionális, vizuális nyelv kimunkálására, mely a magyar nép évezredek művészetéből táplálkozik, de magába sűríti egy emberközpontrú alkotói szemlélet objektíván át korunk legfontosabb problémáit is.

Munkássága az egész kortárs művészet egyik legrelevánsabb kérdéskörét reprezentálja: hagyományainkhoz való viszonyunkat. Arról a társadalmi szintű kihívásról tudósít, hogy miként kezeljük népünk évszázados kollektív élmény- és gondolatkrisztályait, sorsüzeneteit? A múlt lezárás és behatárolt emlékeiként múzeumok hűvösebe lakatoljuk, vagy úgy őrizzük tisztességgel és méltón, ha beépítjük mai világunkba, művészeti alkotásainkba? Csak-hogy miképpen lehet megragadni egy letűnt életforma megőrzésre érdemes örökségét: hogyan építhető be a XX. század utolsó harmadának egyre individualizálódo művészetebe a századokkal ezeltől kiérlelt, közösségi érzés és gondolat, miként transzponálható egy funkcióját vesztett forma, szín-, motívum- és díszítésvilág? Mert az egyre inkább világossá válik, hogy ezt a népi hagyatékot őrizni, ápolni és továbbörökíteni nem csupán egyfajta alkotói lehetőség, de felelősségteljes nemzedéki kötelesség is.

A feladat igencsak bonyolult, hiszen „a kultúrát nem lehet örökíteni”. Sokan megfogalmazták, hogy a legkonzervatívabb erő nem a motívumok pontos lejegyzése, de még csak nem is a művészi feldolgozás, a kotta, a film, a lemez, hanem a stílus idegekbe, sejtekbe való felszívása. Hiszen a stílus az irodalomban, a dalolásban, a táncban, a köcsögformálásban és a fafaragásban is azonos az emberrel. Mivel a népművészet kollektív produkció, azonos magával a néppel. Eleve sziszifuszi küzdelem elé néz az a mai alkotó, aki egy kollektív élmény egyedi újraértékelésére és fogalmazására vállalkozik. Papp György munkáinak legnagyobb értéke éppen az, hogy túljutott a motívumok tobozódásán, a rácsodálkozás örömeén, az illusztratív megközelítésen, elérkezett arra a fokra, amikor eszközként, mondandója képi elemeként használja a stilizált motívumokat, az új jelképeket.

Lapjai azért lehetnek hittelesek, tartalmasak, valóságos értékek hordozói, mert pontosan tudja, hogy képes beszédenek artikulációja egyszerű ősi elemek őrzője, a táj zineken, zamatanak sűrítője, ugyanakkor saját gondjain és örömein át egy nagyobb közösség élményvilágát is közvetíteni képes, képi köznyelven. Ugy hagyományörző, hogy sohasem a múlt élethű visszaállítására törekszik, hanem arra, hogy újra és újra „forradalmasítsa a múltat”. Hogy a korunkban tapasztalható — rókaálcát és festett maszkjait is mind gyakrabban fölmutató — folklórdívat, annak valóban értékes hajtása közös menedéket, és erős fegyvert is jelenthet korunk ártalmait — a csillagháborútól a kollektív magányig — ellen, arra hadd idézzek egy illýési gondolatot: „Ritka a korszak, amikor a hibátlan — a maggas — művészet a tömegeké is, azaz nemcsak vertikális iránya van. Ez a végül is csak igen kevesek által értett, gyakorolt művészet ma az éppúgy kevesek-birtokolt atomerő veszélyét is rejt-heti: szétverhet egy szellemi világot. Mintha a népművészet megújulását keresve ez ellen szert lehetnének.”

Papp György munkáival ezt a szellemi világot védi, ezek ellen a veszélyek ellen emeli föl szavát. Egyre tisztábban, mindannyiunk számára egyértelműen. A művészet nyelvén.

Tandi Lajos

Hétköznapiak

„Meleg?”

Kezdetben volt. Aztán: hol volt, hol nem volt. Mostanság: hol nem — hallja illetéktelen, ott szidják. Fényes nappal, nyilvánosan, úton-útfélen (például a tarjani városrészben) emlegetik. Éppen mert nincs — fényes nappal, azazhogy, napfényes déltájban nincs, amikor pedig igencsak kellene. Háztartást vezető, nyugdíjas nagymamának és gyeden levő kismamáknak egyaránt hiányzik. Szinte nap mint nap forró lesz tőle ebédidő körül a hangulatuk. Éppen mert nem forró — sőt nem is meleg. Vagyis hát, konyhanyelvre fordítva: mosogatóra nem jó. Tudvalevő ugyanis, hogy a hideg víz zsiros, olajos edények pucoválására alkalmatlan. (Mondjuk legalább annyira, mint amennyire a meleg vizet nem folyamatosan szolgáltató cég illetéktelen a melegvíz-díj teljes összegének inkasszállására...)

Egy szó mint száz — panaszozzák, s tapasztalom hetek óta magam is —, delidőn a víz helyett leginkább a háztartást vezető asszonyok hangulata van forrón körül. Olyannyira, hogy biz’ a emlegetnek mindenféle ide nem illő, továbbá „az arra illetékes” dolgokat meg személyeket. Egyesek már odáig sem áttallanak menni (túlzás?), hogy meleg (vizes) szeretettel meghívják ebédmaradékra azokat, kik nem gondoskodnak a meleg vízről — legalább megpróbálhatnák, hogyan (nem) lehet eltüntetni hideg mosogatólével az edényekről a szennyeződést. (Legalább annyira nem, mint a szolgáltató cég híre s nevének ilyen esetekben keletkező foltokat...)

„Dugó”

Közhely: „a téma az úton (utcán, utunkban) hever”. Közhely-kiegészítés: a téma a boltban, a vásárlók útjában hever. Mit „hever” — tornyosul. Szűkítve, már-már elzárva az utat. Mondván, „Állj, ne tovább! Végy szemügyre! Sőt végy meg engem! Akkor nem leszek utadban — csak kéznél, otthonodban — szolgálatodra...” Megtorpan, egy-egy pillanatra tán el is gondolkodtat többségünket — „miért legyen itt a lábam alatt, ha otthon kéznél is lehet?” Nyakon csipjük, hazavisszük. Legalábbis (gyanítom) a kereskedők néhol ebben reménykednek. Azért rakják a vásárlók útjába (például a tarjani piac mellett) boltban, s jó néhány más helyen is). Nem számolva (?) azzal, hogy ezzel bolti forgalmi dugót okozhatnak. S aki nem szereti a dugókat? Az bosszankodik rajtuk. Jusst se húzza ki őket az útjába rakott szeszes italos üvegekből! Pláne, ha azok (rekeszszámra!) porlepte, hetekig útból álló buteliákban vannak — miket nyakon csipni (hogy józanul fogalmazzak) nem is nagyon csábító.

Tessék mondani, akkor miért van mégis ott?! A csábítás trükkje, vagy alkoholelleses propaganda? Netán olyan „forgalmi dugó”, amiért felelősségre vonhatnák azt, aki okozza?

Szabó Magdolna

Mag Edit

A népfront felmérése

A választások utóélete

Egy a legutóbbi választások tapasztalatait elemző népfrontfelmérésről számolt be Kukorelli István, a HNF Országos Tanácsa közjogi bizottságának titkára tegnap, kedden a Csongrád megyei és a Szeged városi közjogi munkabizottság ülésén.

Az úgynevezett választás-kutatást ez idő tájt a korábbiaknál még fontosabbá és aktuálisabbá teszi az a tény, hogy legutóbb már kettős jelölésre volt lehetősége az állampolgároknak, az országgyűlési és tanácsági választások alkalmával. A jelöltek kiválasztásával kapcsolatban a vizsgálat többek között megállapította, hogy sok választókerületben történt spontán jelölés. Kiváltképp azokban a választási körzetekben volt ez jellemző, ahol politikailag fontos — úgymond „hivatasos” politikusok — kerülhettek fel a jelölőlistára. Ugyanakkor néhány választóközrztben a jelölés nem felelt meg a törvény elvárásainak.

Országgyűlési képviselővé választani mindig megtisztelő, presztíznövelő. Nem csoda tehát, ha e társadalmi pozícióért versengés folyik, míg — a felmérés tapasztalata szerint — a tanácsági pozíciókat nem mindenki fogadta örömmel. Az előbbi kitüntetés, az utóbbi — úgy tűnik — esetenként inkább teher.

A népfront konkrét közjogi munkaterületeivel kapcsolatban az előadó szót ejtett arról, milyen módon tud a népfront legtöbbet

segíteni a képviselők és képviseltek kapcsolattartásában. E folyamatban — a legtöbbször mellőzött, feladatokkal meg nem bízott — póttanácsotagokat kell segítségül hívni. A tanácsok és a népfront együttműködése pedig akkor és attól válik eredményessé, ha a legegényebb társadalmi problémák megoldását — nem egymástól elszigetelten, külön-külön, hanem — átfogó, közös programmal végzik.

A népfront közjogi munkájához tartozik a jogalkotásnak való aktív részvétel is. E funkciója betöltéséhez viszont elengedhetetlenül fontos, hogy a jövőben az állampolgárokat — a nyílt társadalmi viták, esetleg népszavazás útján — be kell vonni az őket érintő jogalkotási kérdések előkészítésébe.

A TBV-nek

Elismerő oklevél Odesszából

Az MSZMP XIII. és az SZKP XXVII. kongresszusa tiszteletére rendezett munkaversenyen elért kimagasló eredményei és aktív internacionalista munkája alapján a Szakszervezetek Odessza Területi Tanácsa a

Tisza Bútoripari Vállalatot Elismerő oklevéllel tüntette ki.

Az oklevelet tegnap, kedden ünnepség keretében Varga Zsuzsanna, a csongrádi városi pártbizottság titkára adta át a vállalat csongrádi kollektívájának.

K. K.